

Jeugddanstheater Plankenkoorts speelt *BREEKBAAR*

'Het moet staan als een huis'

Abstract realisme vervat in een dansvoorstelling voor kinderen van vier tot twaalf jaar. Jeugddanstheater Plankenkoorts brengt vanaf december in schoolgymlokalen en in theaterzalen de voorstelling BREEKBAAR voor het dankbaarste publiek van Nederland. 'Als kinderen ergens leeuwen in zien, of kippen, dat kan allemaal. Geen moraal, graag.'

door Annemiek van Grondel

[streamers]

'Met beelden meteen naar binnen', zegt Bon, wijzend op haar hart. 'De beelden moeten een gevoel, een ondertoon hebben.'

Trillend ligt de verslagene op de grond te stuiptrekken, terwijl de overwinnares zich op haar beurt ontdoet van haar gehoorde vleugeltje van stof, dat evengoed kan doorgaan voor een slagtang.

'Zullen we De Tegenvoeter nogmaals doen vanaf de brul?', stelt Katjoesja voor. Femke en Caroline knikken in opperste concentratie. Vervaarlijk leeuwengebrul, gevolgd door ritmisch getrommel, vult het gymlokaal van het voormalige schoolgebouw. De Drentse patrijs, voor wie in de hoek van de repetitieruimte een plekje is ingericht, verheft zijn kop, monstert het drietal hoofdschuddend, rekt zich uit en rolt zich weer braaf op. Gelukkig, het is maar een oefening. De twee danseressen daarentegen zoeken de confrontatie, alvorens tot de aanval over te gaan. Heftige bewegingen, vloeiende lijnen wisselen hoekige af. Ze draaien afwisselend om elkaar heen, doorsnijden elkaars aura, gooien elkaar tegen de grond en lopen hanig door de ruimte. Femke valt neer, komt dreigend terug en draait denkbeeldige cirkels rond Caroline, totdat zij haar tegenstandster overmeestert en haar korset afrukt, waardoor de rode kleur eronder zichtbaar wordt. Trillend ligt de verslagene op de grond te stuiptrekken, terwijl de overwinnares zich op haar beurt ontdoet van haar gehoorde vleugeltje van stof, dat evengoed kan doorgaan voor een slagtang. Ze dartaelt vrijelijk verder in haar eigen kleur, geel.

De muziek stopt. Katjoesja neemt met Femke en Caroline de passen door van deze scène die behoort tot de derde akte van de nieuwe voorstelling *BREEKBAAR* van Jeugddanstheater Plankenkoorts, die op 8 december haar première beleeft in de Meervaart in Amsterdam. Katjoesja geeft aanwijzingen, corrigeert, bedenkt zich al doende en geeft een nieuw

voorbeeld. De anderen hebben aan een half woord genoeg. Na een tweede, succesvolle poging worden onvermoeibaar de passen ingezet van een andere scène.

Mooi cadeau

Danseressen Katjoesja Siccama, Caroline Bon en Marja Wijnands ontmoetten elkaar op de Dansacademie in Rotterdam. Na hun studie deden zij op verschillende plekken ervaring op met jeugddans, met de oprichting van Jeugddanstheater Plankenkoorts in 1995 als logische vervolgstap. Het gezelschap ontwikkelt abstracte, moderne voorstellingen voor publiek in de leeftijd van vier tot twaalf jaar. Ze worden gespeeld in gymzalen op basisscholen, maar ook in verschillende theaters.

BREEKBAAR is de vijfde dansproductie van Plankenkoorts, waaraan naast Siccama (artistieke leiding), Bon (zakelijke leiding, pr en marketing) en Wijnands (vormgeving huisstijl), ook dramaturge Martine van Ditzhuyzen zal deelnemen. Theo Tollenaar verzorgt lichtontwerp en techniek, en Jelleke Jorritsma is freelance kostuumontwerper voor Plankenkoorts. Sinds de vorige productie *Risico!* is Femke Luyckx als *dance alternate* verbonden aan het gezelschap. In de nieuwe dansvoorstelling *BREEKBAAR* vervult zij samen met Bon de twee enige rollen. *BREEKBAAR* moet prikkelen op poëtisch, humoristisch, emotioneel en filosofisch niveau. Door de associatieve danstaal kunnen kinderen hun eigen invulling geven aan het verhaal. Hierin ontwikkelen twee personages, beginnend als eenheid, ieder een eigen persoonlijkheid. Met de kwetsbaarheid en spanningen die dat oplevert, leren zij hoe met de ander om te gaan. Onbedoeld weliswaar, staat het stuk symbool voor de symbiotische relatie tussen de groepsleden. Een mooi cadeau voor Plankenkoorts, dat volgend jaar het tienjarig bestaan viert.

Vier aktes telt het stuk. In de repetitie van de tweede akte, het gedeelte na de ontmoeting, verkennen de personages hun eigen ruimte en die van de ander. Hun omgegorde fantasieschouderstukken geven hun iets dierlijks. De scène begint speels en wordt, met de toegenomen animositeit in de muziek, allengs meer vilein, als ze overvloeit in de Transformatie en uitmondt in De Tegenvoeter. De muziek is hier, analoog aan de stemming en de bewegingen, slapstickachtig. De twee danseressen poseren, *teasen*, troeven elkaar bluffend af en dansen in een dialoog, elkaars bewegingen imiterend. De droogkomische expressie op hun gezichten vormt een mooie combinatie met de dans en de muziek. Na het gevecht worden de korsetten afgeworpen en kiezen de personages ervoor kleur te bekennen. Vier kubussen, deels met rood en geel bedekt en deels spiegeland, vormen het decor. 'Eén blok is aan de voor- en bovenkant transparant', vertelt Siccama. 'Dit wordt de rode draad in de voorstelling: "De Tegenvoeter"'. De voeten van de danseressen raken elkaar in

spiegelvorm: de voet van de ene rust van binnen tegen de bovenkant van het blok, terwijl die van de ander erop staat.'

Achterstandspositie

'Met beelden meteen naar binnen', zegt Bon, wijzend op haar hart. 'De beelden moeten een gevoel, een ondertoon hebben. Dat merken we ook aan de reacties. Kinderen zijn een geweldig dankbaar publiek. Om in gymzalen goede voorstellingen neer te zetten, heb je andere vaardigheden nodig. De temperatuur is lager, je kunt niet leunen op licht of een rijk decor. Alles is zoals je bent, en dat moet staan als een huis.'

Siccama: 'We willen abstracte, associatieve voorstellingen maken. Als kinderen ergens leeuwen in zien, of kippen, dat kan allemaal. Geen moraal, graag. Bij de meeste kindervoorstellingen wordt één held opgevoerd waarmee kinderen zich moeten identificeren. Dat doen wij bewust niet. Als ik een voorstelling bezoek, wil ik het gevoel krijgen dat ik de mensen op het toneel persoonlijk heb leren kennen. Dat hopen wij ook voor elkaar te krijgen. De kinderen kunnen zich met alle personages identificeren.'

Bon knikt. 'Bij kringgesprekken in de klas na de voorstelling *Risico!* bleek dat sommige verlegen kinderen opeens naar aanleiding van het timide personage in de voorstelling durfden te zeggen: "Ik ben ook verlegen, net als die groene figuur". Het hielp hen om voor zichzelf op te komen.'

Plankenkoorts speelt zo'n tachtig voorstellingen per seizoen. Daarnaast treden Bon, Siccama en Wijnands onder meer op met het gezelschap Close Act Theatre, dat in de zomermaanden voorstellingen geeft over de hele wereld. Dans heeft nog steeds te kampen met een achterstandspositie in het theater, merken ze. En dat geldt zeker voor jeugddans, dat voor programmeurs, gezien de lage prijs van kinderkaartjes, relatief duur is om in te kopen. Dat is jammer, want er is volgens Bon en Siccama veel vraag naar dansvoorstellingen voor de jeugd. De voorstellingen zitten altijd vol. 'Kinderen raak je met dans,' zegt Bon met overtuiging, 'ze gaan vaak dansend de zaal uit.'